

Розробка критичної сировини в Україні: основні перепони для інвестиційних проєктів

Національна
Асоціація Добувної
Промисловості України

Україна входить в топ-10 виробників важливих мінералів

■ Внутрішнє споживання

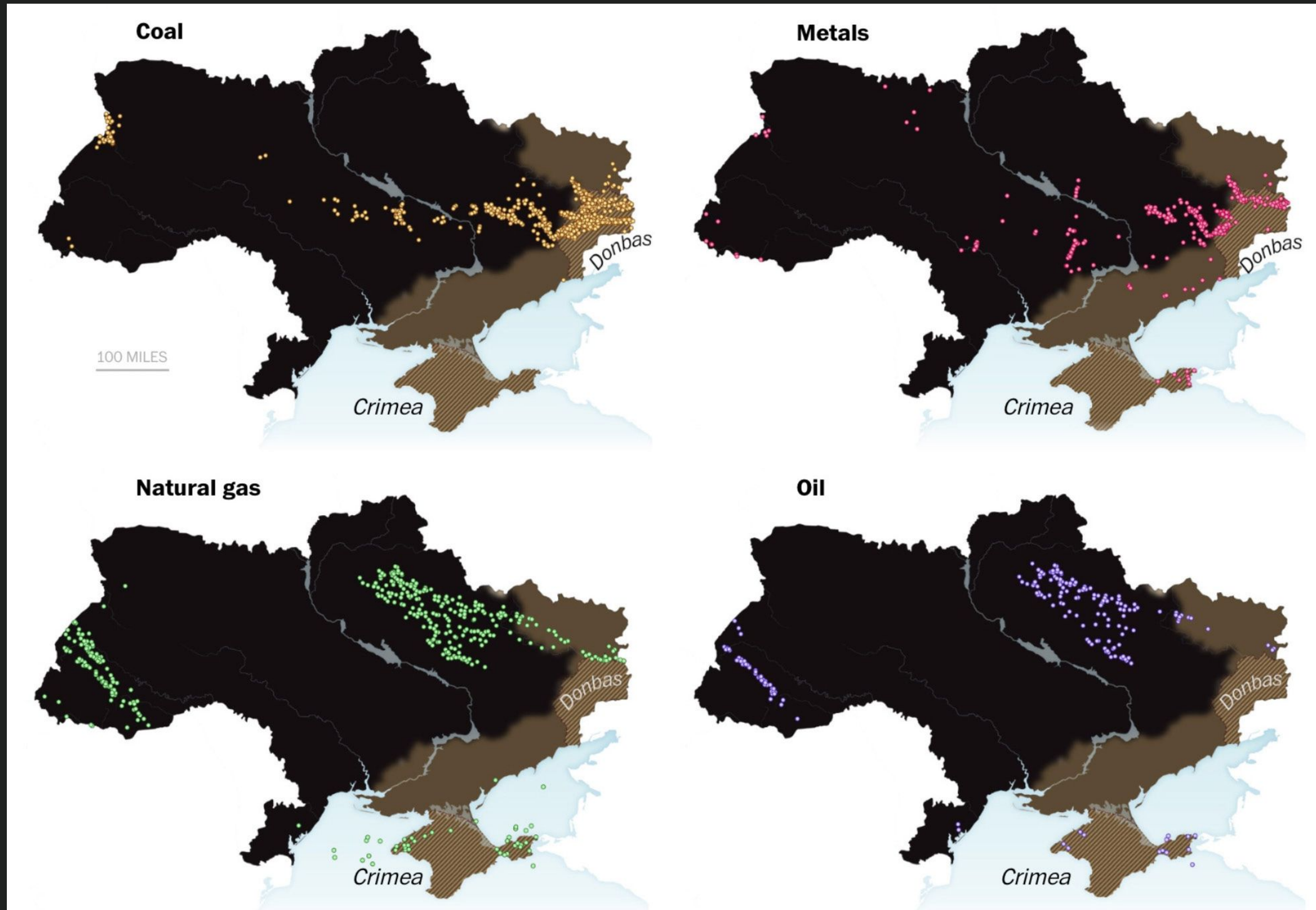
■ | Експорт

Джерело: World Mining Data, 2021

* Джерело ядерного палива

Основні поклади та окуповані території

- Russian-controlled areas since Feb.24
- ▨ Russian-annexed (Crimea) or separatist-controlled (Donbas) areas since 2014

Титан

- Україна входить до 10 провідних країн світу за розвіданими запасами титану та забезпечує 7% світового видобутку.
- На сьогодні відкрито 28 родовищ і понад 30 рудопроявів. Основними мінералами є ільменіт, рутил. Цирконій часто є побічним продуктом.
- Зараз титан видобувається на шести родовищах важких мінеральних пісків, з яких виробляється ~900 000 тонн концентрату Тривасе приватизація найбільшого в Європі підприємства з видобутку та переробки титану - ОГХК.
- Внутрішнє споживання України становить близько 10%. Всередині країни можлива переробка до 50 тис. тонн концентрату на губку з подальшою переробкою до металевого титану за кордоном.

Літій

- На сьогодні літій в Україні не видобувають. Його запаси становлять близько третини розвіданих у Європі.
- Розвідано три родовища з вмістом оксиду літію 1,1-1,3% і одна перспективна для подальших розвідок. Є також кілька рудопроявів.
- Реалізація одного проекту на етапі виробництва та первинної переробки потребує **\$150-250** млн інвестицій.
- Одне родовище петаліту має ліцензію ТОВ «УкрЛітійВидобування». Запаси затверджені згідно з класифікацією JORC.

Рідкоземельні метали

- Відомо, що рідкісні та рідкоземельні метали, такі як тантал, ніобій і берилій, присутні у шести родовищах. Видобуток танталу і ніобію в некомерційних обсягах здійснюється тільки як побічний продукт титану.
- Прогнози виробництва рідкоземельних елементів пов'язані з розробкою Новополтавського апатитового рудного поля та потенційно кількома іншими рудопроявами.
- В Україні є одне берилієве родовище (Пержанське) із запасами 15,3 тис. ВеО, яке містить також тантал, ніобій, цирконій, олово, молібден, літій, цинк тощо. Ліцензія на видобуток цього родовища була видана у 2019 році BGV.

Національна
Асоціація Добувної
Промисловості України

Кобальт

- В Україні є 12 родовищ силікатного нікелю, які містять кобальт як супутній продукт. Запаси кобальту складають до 9 тис. тонн.
- Промисловість України, а саме Побузький феронікелевий комбінат, імпортує нікелєву та кобальтову сировину.
- Основні перспективи розробки кобальту пов'язані з Капітанівським і Прутівським родовищами, які з 2019 року експлуатуються приватними інвесторами.

Національна
Асоціація Добувної
Промисловості України

Графіт

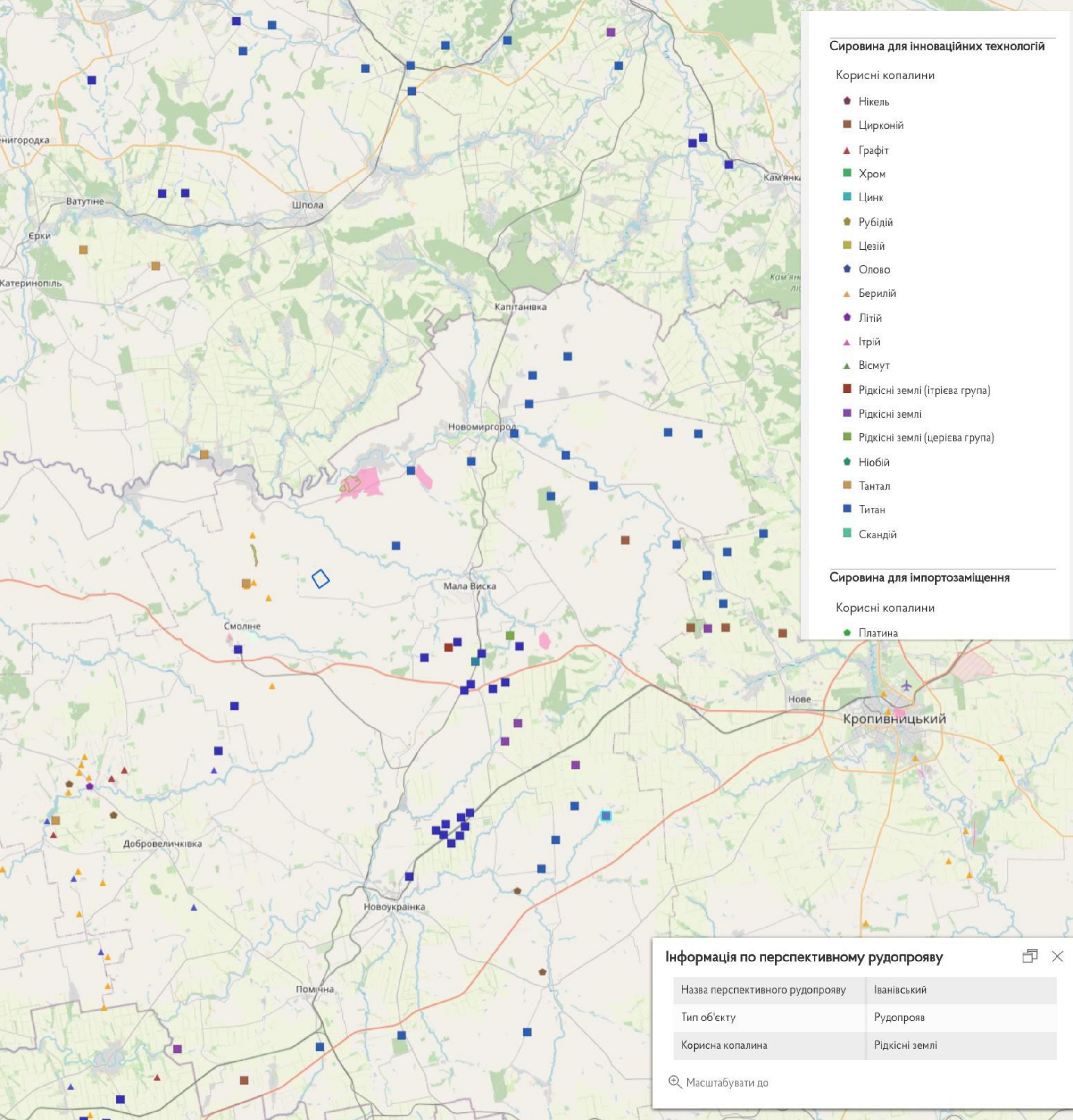
- Україна входить до п'ятірки країн світу за запасами графіту, які становлять близько 19 млн. тонн руди з вмістом природного графіту 5-8 %.
- Державний баланс запасів корисних копалин України враховує шість родовищ.
- Перспективні ресурси графіту оцінюються приблизно в 100 млн т.
- Український графіт - один із найякісніших у світі.

Національна
Асоціація Добувної
Промисловості України

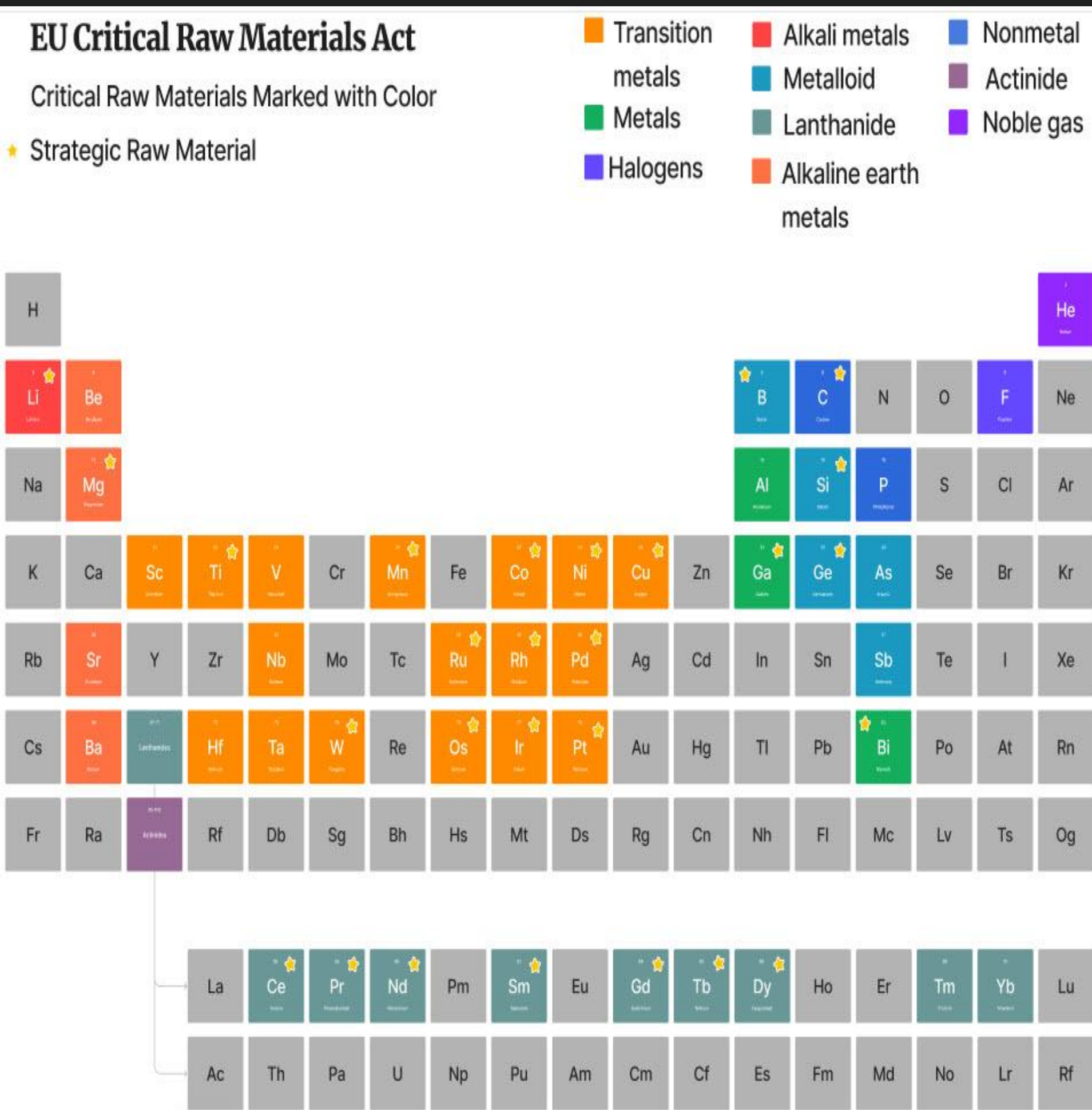
Інтерактивна мапа критичної сировини

- Спеціальних дозволів, 68
- Покладів, 123
- Рудопроярів, 1004
- Заяви

1. Відсутні конкретні визначення та переліки

На сьогодні в українському законодавстві лише у рішенні РНБО від 16.07.2021 визначено певний перелік, і то - **лише стратегічної сировини**: це так званий «Перелік металічних руд та неметалічних корисних копалин, які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави».

Таким чином, для формування і регулювання політики у сфері стратегічної та критичної сировини необхідні конкретні їх визначення, переліки і критерії віднесення до цих переліків та критерії їх регулярного перегляду і актуалізації.

Наприклад - 16 березня цього року **Єврокомісія опублікувала законопроект European Critical Raw Material Act.**

2.Необхідність появи закону про поводження з критичною та стратегічною сировиною

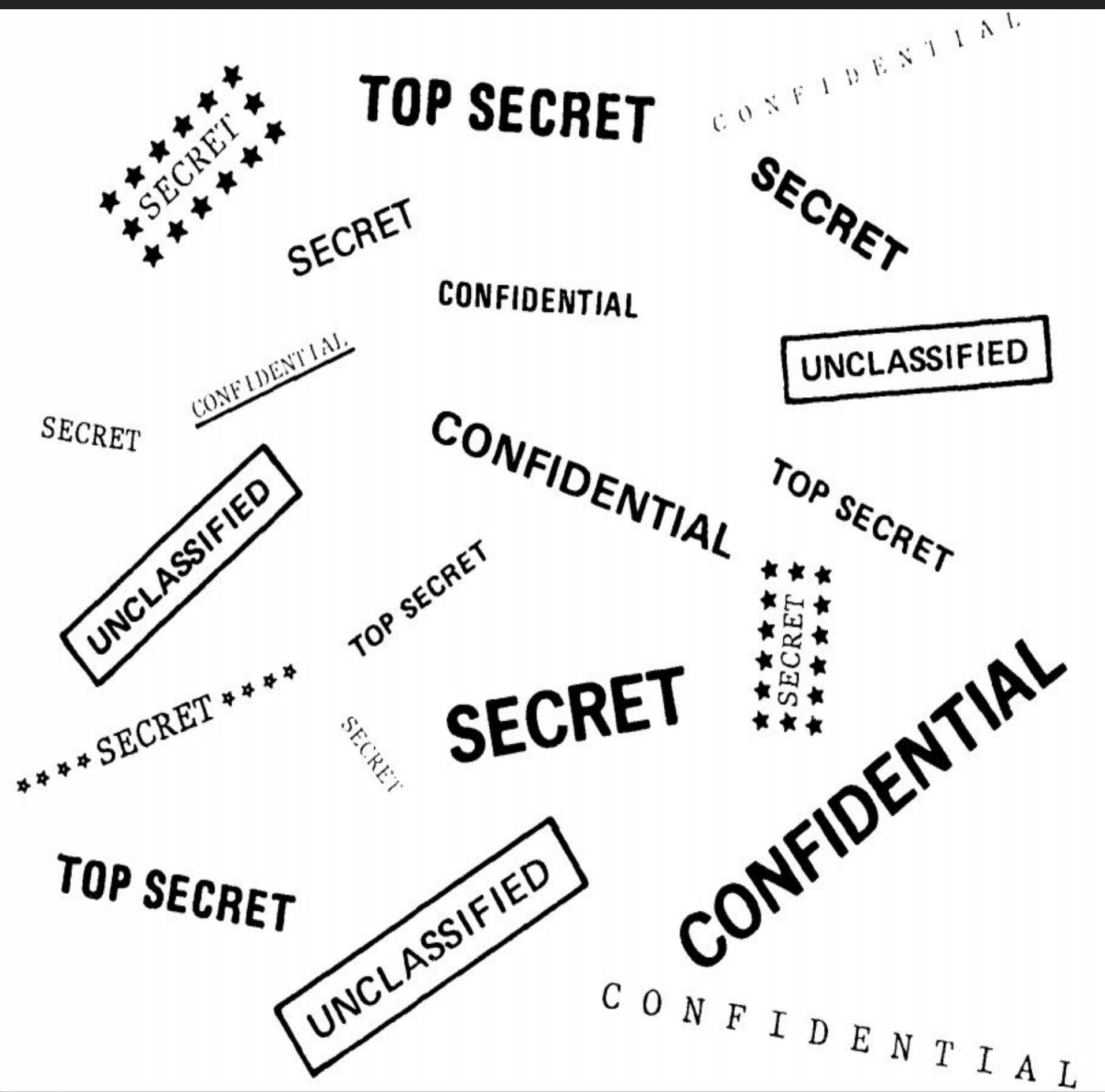
Після введення поняття і цих критеріїв можна будувати на цій основі **спеціальні норми права або навіть цілий спеціальний закон про поводження з критичною та стратегічною сировиною** - аналогічний до вищезгаданого законопроекту ЄС.

Адже 13 липня 2021 року між Україною та ЄС було укладено **Меморандум про стратегічне партнерство у критичній сировині**, що передбачає створення спільних підприємств та побудову ланцюгів доданої вартості. Тому наше законодавство має відповідати європейським положенням для нашої успішної співпраці.

3. Гриф секретності на відомостях про корисні копалини

Крім того, для реалізації цього Меморандуму та загалом для побудови успішної державної політики у цій сфері **треба зняти такий бар'єр, як існування грифу секретності на відомостях про корисні копалини** згідно Зводу відомостей, що становлять держтаємницю, затвердженого наказом СБУ від 23.12.2020 № 383. **Це фактично блокує виконання Меморандуму з ЄС, як і будь-яку можливість оперування інформацією, ознайомлення з нею банків, інвесторів, сервісних компаній, оцінки запасів за міжнародними стандартами.**

Указом Президента від 19.03.2021 № 122 введено в дію рішення РНБО, яке зобов'язувало подати відповідні пропозиції до СБУ, проте поки це рішення не виконано. Звісно, нині військовий стан вносить свої корективи у можливість розсекречування, проте робота над цим питанням все одно не має зупинятися і усвідомлення плюсів від відкритості для інвесторів має переважити над побоюваннями.

4. Проблеми з набуттям земельних ділянок з покладами корисних копалин

Вирішення питання щодо проблем з набуттям земельних ділянок з покладами корисних копалин, зокрема - тих, які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави. Це вкрай важливо в умовах війни, коли деякі мінерали вкрай потрібні як для виробництва зброї, сучасних оборонних технологій, так і загалом для забезпечення нашої економіки власною сировиною, нарощування співпраці з союзниками зі США, НАТО та ЄС.

Зокрема, треба розглянути удосконалення механізмів набуття землі з покладами стратегічної сировини для потреб надрокористування з земель державної та комунальної власності та викупу і відчуження таких земель приватної власності.

Також доцільно розглянути варіант механізму з попереднього резервування таких цінних земельних ділянок для потреб надрокористування.

5. Експортне-кредитне страхування для стратегічної сировини

На сьогодні відповідно до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» державне Експортно-кредитне агентство проводить надання державної підтримки експортної діяльності шляхом страхування, перестрахування, гарантування, часткової компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами.

Але згідно частини 2 статті 8 цього Закону Експортно-кредитне агентство **не здійснює підтримку експорту товарів за кодами згідно з Номенклатурою Зовнішньо-Економічної Діяльності, за якими зазначено саме корисні копалини.**

Відповідно, експортери стратегічної сировини не можуть скористатися механізмами підтримки, тому є потреба у внесенні змін до зазначеної статті 8.

Національна
Асоціація Добувної
Промисловості України

6. Проблеми з аукціонами

Перелік є вичерпним і туди (судячи з останньої наявної на сайті Держгеонадр редакції) не потрапило багато ділянок надр, до яких вже зараз проявляють інтерес інвестори!!!

Процедуру проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами ділянок надр (родовищ корисних копалин), які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави, юридично прив'язано до наявності затвердженого Урядом переліку, власне, цих ділянок надр.

Оскільки перелік не затверджено досі, відповідно, будь-які дії щодо оголошення Держгеонадрами аукціонів з продажу спецдозволів на користування надрами ділянок з покладами корисних копалин, які мають стратегічне значення, - **заблоковано**. Аналогічно - заблоковано будь-яку можливість для зацікавленого інвестора (знайти якого практично неможливо в умовах війни) самостійно номінувати перспективну для нього ділянку для її виставлення на аукціон.

Національна
Асоціація Добувної
Промисловості України

Дякую за увагу!

Листопад 2023

Національна
Асоціація Добувної
Промисловості України

+38067219359

0

office@neiau.com

neiaukraine

<https://neiau.com.ua/>